SSPK | MENTALITET & AVEL

Hur utvecklas mentaliteten hos våra fem raser?

Ny BPH-analys visar positiva trender – men också förändringar att bevaka

Bild: Hundfotografi ur SSPK:s presentationsunderlag. Bilden illustrerar artikeln, inte samtliga fem raser.

Hur förändras mentaliteten hos dvärgpinscher, pinscher, dvärgschnauzer, schnauzer och affenpinscher? SSPK:s avelskommitté har jämfört BPH-trender för hundar födda 2014–2023. Resultaten visar låga nivåer av rädsla och hot/aggressivitet, men också minskande lekintresse hos flera raser.

Fem raser – fem olika utvecklingsmönster

BPH beskriver hundars reaktioner i standardiserade situationer. Resultaten hjälper uppfödare och rasklubbar att följa mentaliteten, men en förändring är inte automatiskt bra eller dålig: varje egenskap behöver bedömas mot rasens mål och funktion.

Överblick: utvalda BPH-trender

Förändring per år enligt SSPK:s sammanställning. Plus betyder ökande trend och minus minskande trend – inte ett värdeomdöme.

Ras	Lekintresse	Matengagemang	Rädsla / osäkerhet	Hot / aggressivitet
Dvärgpinscher	+2,9 %	0,0 %	−1,5 %	−3,2 %
Pinscher	−6,6 %	−5,8 %	−1,9 %	−2,6 %
Dvärgschnauzer	−2,7 %	+0,8 %	0,0 %	−0,5 %
Schnauzer	−3,2 %	−1,3 %	−0,7 %	−1,2 %
Affenpinscher	−0,6 %	+4,2 %	+0,6 %	+0,1 %

Källa: SSPK:s avelskommittés BPH-trendanalys, födelseår 2014–2023. Små skillnader mellan avrundade värden på olika presentationsbilder förekommer; tabellen följer rasernas sammanställningstabeller.

Låg rädsla är en styrka

En positiv slutsats är att samtliga fem raser beskrivs ha låga nivåer av rädsla/osäkerhet och hot/aggressivitet. För dvärgpinscher minskar hot/aggressivitet med 3,2 procent per år och för pinscher med 2,6 procent. Men en stabil hund behöver inte vara överdrivet kontaktsökande: vaksamhet och självständighet kan vara viktiga rassärdrag.

Lekintresset väcker frågor

Fyra av fem raser visar minskande lekintresse. Tydligast är utvecklingen hos pinscher (−6,6 procent per år), följd av schnauzer (−3,2 procent) och dvärgschnauzer (−2,7 procent). Dvärgpinscher går i motsatt riktning (+2,9 procent). Lek kan vara en viktig belöning vid träning och ett sätt att bygga samarbete, vilket gör förändringen värd att följa.

Pinscher minskar även i matengagemang

Pinscher visar också en nedgång i matengagemang på 5,8 procent per år. Det betyder inte att rasen automatiskt blir svårare att träna, men kombinationen av minskat lek- och matintresse bör uppmärksammas. Hos affenpinscher ökar matengagemanget (+4,2 procent), medan dvärgpinscher ligger stilla.

Hur social ska hunden vara?

Hälsningsbeteendet ökar hos pinscher (+4,7 procent per år) men minskar hos schnauzer (−4,1 procent). Det är ingen självklar tävling om högsta värdet. För vissa raser är ett lugnt, avvaktande möte med främmande människor helt förenligt med rasstandarden. Resultaten behöver därför tolkas ihop med andra BPH-egenskaper.

Nyfikenhet och förarkontakt på väg upp

Nyfikenheten ökar hos affenpinscher (+7,6 procent), pinscher (+4,2 procent) och dvärgpinscher (+2,6 procent). Även förarkontakten ökar i flera raser. Hos affenpinscher är förändringarna stora, men antalet beskrivna hundar är litet och slutsatserna därför osäkrare.

Från siffror till avelsbeslut

Forskning visar att flera mentala egenskaper har en ärftlig komponent, men också påverkas av miljö och erfarenheter. Trendvärdena i SSPK:s material visar observerade förändringar – inte att förändringarna säkert är genetiska eller statistiskt säkerställda. De bör därför läsas tillsammans med RAS, 200-analyser och enskilda hundars och släktingars BPH-resultat.

Frågan är inte om varje kurva ska upp eller ned, utan vilka egenskaper varje ras behöver bevara, förbättra och bevaka. Ju fler hundar som beskrivs, desto bättre blir underlaget för framtidens avelsarbete.

FAKTA | Vad är BPH?

Beteende- och personlighetsbeskrivning hund är Svenska Kennelklubbens standardiserade beskrivning av hundars reaktioner. Det är inte ett prov med godkänt eller underkänt. Resultaten redovisas i SKK Avelsdata.

Källor och metod

Primärkälla: SSPK:s avelskommitté, ”Jämförande analys av SSPK:s raser avseende BPH”, hundar födda 2014–2023. Kompletterande underlag: SKK Avelsdata; Strandberg, Nilsson & Svartberg (2025); Fratkin m.fl. (2013); Riemer m.fl. (2014). Procenttalen avser trendberäkningar och ska inte blandas ihop med rasmedel från andra urval.

Bildredaktion: För ett montage med samtliga fem raser behövs separata fotografier med publiceringstillstånd. Det bifogade presentationsmaterialet innehåller inte ett verifierat sådant femrasmontage.